

Oplegvel Informatienota

Portefeuille mr. B. B. Schneiders
Auteur Dhr. A.J. Alberga
Telefoon 5113479 E-mail: a.alberga@haarlem.nl
STZ/EC Reg.nr. STZ/EC 2009/228780
Bijlage A
B & W-vergadering van 22 december 2009

Onderwerp

startend ondernemerschap in Haarlem; economische factor van betekenis

DOEL: Informeren

Begin 2009 is in de gemeenteraad de economische barometer aan de orde gesteld. Bij deze behandeling heeft de Raad verzocht om nadere informatie over beleid en de initiatieven voor startende ondernemers in Haarlem. Deze nota en de achterliggende informatienotitie beschrijft de huidige situatie voor startende ondernemers in de stad en geeft een overzicht van de initiatieven zowel vanuit de gemeente als vanuit de overigen partijen in de stad die op dit terrein een bijdrage leveren.

B&W

1. Het college neemt kennis van de voorliggende informatienota en de achterliggende, uitgewerkte notitie.
2. De betrokkenen organisaties en instellingen in de stad ontvangen na de besluitvorming van het college de notitie via een speciaal vormgegeven brochure.
3. Het college informeert de commissie Ontwikkeling over dit onderwerp.

Informatienota

Onderwerp: startend ondernemerschap in Haarlem; een economische factor van betekenis.

Reg. Nummer: 2009/228780

1. Inleiding

Deze nota is naar aanleiding van de toezegging van het college om de Commissie Ontwikkeling te informeren over de ondersteuning van startend en jong ondernemerschap in Haarlem. Tevens is deze nota en met name de achterliggende, uitgewerkte notitie (informatiebrochure) bedoeld om de diverse partijen in de stad die zich hiermee bezig houden te informeren.

Hoewel de notitie zich richt op de hoofdlijnen is er ook aandacht geschonken aan enkele specifieke uitdagingen (zoals de realisatie van bedrijfslocaties) en aan initiatieven die tot stand zijn gekomen. De meest betrokken organisaties komen daarbij in beeld.

2. Kernboodschap

Ten einde de economische ontwikkeling van de stad te versterken heeft het college de intentie om intensief samen te werken met het georganiseerd bedrijfsleven en de diverse ondersteunende organisaties in de stad. De afstemming tussen de diverse acties en de betere onderlinge communicatie zal naar verwachting tot betere resultaten leiden. De gedachten daarbij, in relatie tot de specifieke positie van de gemeente, zijn vooral gebaseerd op de volgende overwegingen:

- Een groot aantal organisaties houdt zich bezig met de ondersteuning van startende en jonge ondernemers. De primaire rol van de gemeente daarbij richt zich op het goed organiseren van de eigen dienstverlening.
- Daarnaast kan de gemeente een faciliterende bijdrage leveren. Dat varieert van de uitvoering van subsidieregelingen (BBZ, Microkredieten) tot de samenwerking in diverse programma's en projecten.
- De gemeente heeft via tal van beleidsterreinen invloed op de kwaliteit van het vestigingsmilieu voor het bedrijfsleven, hetgeen ook een positieve effect kan hebben op de toename van jonge bedrijven in de stad.

3. Consequenties

De gemeente blijft zich inzetten voor de ondersteuning van startend en jong ondernemerschap in de stad. Daarvoor wordt behalve de aandacht voor de verbeterde gemeentelijke dienstverlening vooral ingezet op de intensieve samenwerking met de betrokken partijen in de stad en de uitvoering van de programma's en projecten die in gang zijn gezet. Deze samenwerking vindt onder meer plaats onder de paraplu van de campagne NieuwHaarlem. Nieuwe initiatieven zullen op hun merites worden beoordeeld en zo mogelijk worden ondersteund.

Communicatie: De informatienota is voorgelegd aan de Kamer van Koophandel Amsterdam. De kamer heeft met een positief oordeel kennis genomen.

4. Vervolg

De uitgewerkte notitie wordt na de besluitvorming door het college vorm gegeven in een brochure en ter informatie (in het kader van de campagne NieuwHaarlem) toegezonden aan als die organisaties en instellingen die op één of andere wijze bijdragen aan de dienstverlening aan het bedrijfsleven toegezonden.

5. Bijlagen

De uitgewerkte notitie (informatiebrochure) is als bijlage A aan de nota toegevoegd. Deze bijlage wordt ter kennisgeving meegestuurd bij nota.

Startend ondernemerschap in Haarlem; economische factor van betekenis.

1. Aanleiding

2. Achtergronden

3. Situatie startersmarkt Haarlem.

- Kwantitatief overzicht
- Huidige gemeentelijke beleid

4. Inzet maatschappelijke organisaties en instellingen in de stad

5. Doelstellingen en startersaanpak in hoofdlijnen

- Centrale doelstellingen gemeentelijke startersaanpak
- Optimaliseren dienstverlening
 - ondernemersloket
 - stroomlijning informatievoorziening
 - eenduidigheid interne en externe afstemming
- Stimuleren en begeleiden
 - Netwerkbijeenkomsten (campagne NieuwHaarlem)
 - Nw.Bedrijvigheid Amsterdam, Fast Growers
 - Afstemming Onderwijs Ondernemerschap (PAO)
 - Ondersteunen marktinitiatieven, Starterswedstrijden
 - Begeleiding vanuit SoZaWe (bijstand, BBZ, Microkrediet)
 - facilitering microfinanciering en borgstellingkrediet
 - Deelname aan integraal gemeentelijke programma's en projecten
- Bedrijfsverzamelgebouwen en broedplaatsen
 - Commercieel en niet-commercieel
 - tijdelijk en niet-tijdelijk
 - Spreiding over de wijken (onderdeel wijk economie)

6. Programma's en projecten.

7. Conclusies en gemeentelijke prioriteiten.

Bijlage 1: Belangrijke programma's en projecten / overzicht aandachtspunten en acties

Bijlage 2: Overzicht projecten en programma's / aandachtspunten en acties.

1 Aanleiding en verantwoording.

Deze notitie is naar aanleiding van de toezegging van het college om de commissie Ontwikkeling te informeren over de ondersteuning van startend en jong ondernemerschap in Haarlem. De aandacht van de gemeente richt zich in de eerste plaats op de afwikkeling van de eigen dienstverlening. Maar de gemeente treedt ook op als intermediair tussen de diverse actoren en kan een ondersteunende en stimulerende rol spelen. Daarnaast heeft de gemeente invloed op kwaliteit van het vestigingsklimaat. Daarbij zijn onder meer bereikbaarheid en het beheer van de openbare ruimte belangrijke thema's. Deze aspecten laten we in deze notitie echter onbelicht. We beperken ons tot de structurele aanpak en de programma's die in samenwerking met partners voor de komende jaren zijn uitgezet. Hoewel we ons richten op de hoofdlijnen is er ook aandacht geschonken aan enkele specifieke uitdagingen (zoals de realisatie van bedrijfslocaties) en aan initiatieven die tot stand zijn gekomen. De meest betrokken organisaties komen daarbij in beeld.

2 Achtergronden.

Een goed functionerend bedrijfsleven draagt bij aan het leefklimaat en aan de werkgelegenheid in het bijzonder. Daarbij speelt zelfstandig ondernemerschap een rol. Functiemenging en duurzaamheid zijn daarbij belangrijke thema's. Naast de zorg voor het bestaande bedrijfsleven is er aandacht voor nieuw ondernemerschap. Het beleid is erop gericht kleine bedrijven en vooral starters te ondersteunen in hun ontwikkeling. Dat kan door het faciliteren van passende huisvesting, het stimuleren van samenwerking met de ondersteunende organisaties en ook door het actief inzetten op een attractief vestigingsmilieu. Daarvoor zijn met de partners in de stad tal van initiatieven ondernomen.

Aandacht voor starters.

Ook in een krimpende economie is aandacht voor starters gewenst. Ze zorgen voor werkgelegenheid en stimuleren vernieuwing en innovatie. Het Nicis (trendgids 2009) beschouwt startende bedrijven als motor voor de economische groei. In 2008 zijn in Haarlem 1074 bedrijven opgericht waarvan ruim 320 worden beschouwd als echte starter. Hoewel alle starters welkom zijn, is er aandacht voor specifieke groepen zoals starters vanuit een uitkering, NOVA, InHolland en de creatieve industrie. Ook is er aandacht voor starters binnen de woongebieden, mede met het oog op hun bijdrage aan de economie en de leefbaarheid in de wijken. Het Economisch Instituut voor Midden en Kleinbedrijf benadrukt dat beleid gericht op de kwalitatief betere starter de arbeidsproductiviteit duurzaam kan verhogen. Behalve voor de kansrijke starter is er aandacht voor de minder kansrijken. Hoewel hun slaagkans beperkt is, is het zinvol voor deze groep specifieke begeleidingstrajecten te ontwikkelen. Daarbij speelt de overtuiging dat ondernemersvaardigheden zijn aan te leren. De ondersteuning van starters richt zich dus op diverse doelgroepen. Het vraagt om maatwerk. Maar ook om een integrale benadering waarbij aandacht moet zijn voor de samenhang tussen de te ondernemen acties en de diverse actoren.

Gemeentelijk beleidskader.

De Economische agenda en het OPH-2 liggen ten grondslag aan de programmabegroting 2009-2013. Onder de kop ondernemersklimaat is als output vastgelegd 100 (door)starters in 2009. Er zijn streefwaarden geformuleerd voor de tevredenheid over de dienstverlening (6,5: benchmark ministerie EZ). Daarnaast richt het college zich op de bevordering van innovatie en creativiteit, de relatie tussen arbeidsmarkt/onderwijs en de samenwerking binnen de metropool Amsterdam.

Onder de kop ruimte voor bedrijven is voor 2013 de streefwaarde 5.000 m² aan nieuwe bedrijfsverzamelgebouwen vastgesteld.

Om uitvoering te geven aan de beleidsdoelen heeft het college een aantal besluiten genomen gericht op de starters. Deze initiatieven kwamen mede voort uit de subsidietrajecten die vanuit het rijk en Brussel zijn aangereikt (Pieken in de Delta en het EFRO). In 2008 is gestart met de economische campagne NieuwHaarlem.

3 Situatie van de startersmarkt in Haarlem.

De uitgangspositie van Haarlem voor starters is gunstig. De vestigingskwaliteit wordt als positief beoordeeld. De nabijheid van Amsterdam en Schiphol speelt daarbij een rol maar ook het goede woonmilieu, de attractieve stad en de cultuur dragen ertoe bij. Haarlem heeft een hoog opgeleide beroepsbevolking wat er onder meer toe heeft geleid dat veel ZZP'ers (zelfstandigen zonder personeel) vooral in de zakelijke dienstverlening vanuit de eigen woning hun bedrijf uitoefenen. Daarnaast heeft Haarlem een vestiging van Hogeschool InHolland met opleidingen die gericht zijn op ondernemerschap. Er is dus sprake van een behoorlijke potentie aan starters vanuit diverse achtergrond. Dit komt tot uiting in de cijfers, ook in vergelijking met het landelijk gemiddelde. In 2008 zijn 1074 nieuwe bedrijven ingeschreven (7,9 % van het totaal, tegen 7 % landelijk). Daarvan kunnen ca. 320 worden beschouwd als echte starter. Daar tegenover staan 842 opheffingen (6,2 %), wat ruim hoger ligt dan het landelijk gemiddelde van 5,1 %. Uiteindelijk is er sprake van een plus van ruim 200 nieuwe bedrijven, een positief gegeven dat in de pas loopt met het beeld van de laatste 3 jaar. Daarvoor kenden we jaren waarbij de opheffingen het aantal nieuwe bedrijven ruim overtrof. Het belang van de kleine bedrijven voor de werkgelegenheid in Haarlem is groot. Ze leveren 22% van de banen. Het EIM heeft vastgesteld dat 82 % van de bedrijven 1 tot 5 werknemers heeft. Bij 55% is sprake van een éénmansbedrijf. Het aantal starters in Haarlem toont al jaren een stijgende lijn. Deze trend zette zich voort in 2008.

Startende bedrijven in Haarlem	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*	Quote
LANDB. EN VISSERIJ	4	4	4	2	4	6	3	5,6%
INDUSTRIE	12	21	20	33	31	22	23	4,0%
BOUW	76	71	99	157	211	203	190	12,4%
GROOTHANDEL	30	51	60	51	65	55	58	6,6%
DETAILHANDEL	54	86	91	103	105	90	103	6,0%
HORECA	10	25	25	32	30	21	28	5,1%
VERVOER	17	14	24	23	17	23	27	8,6%
FINANCIEN	4	9	10	8	5	4	3	1,2%
ADVIESDIENSTEN	112	122	101	105	149	193	217	10,4%
FACIL. DIENSTEN	80	90	105	121	121	135	174	12,8%
PERSOONL. DIENSTEN	63	73	92	79	108	122	144	11,6%
ALGEMENE DIENSTEN	18	20	23	32	46	70	104	20,1%
Totaal starters	480	586	654	748	892	944	1074	7,9%

(*) Wijziging in het register, waarbij ook vrije beroepen inschrijvingsplicht kregen, heeft het aantal inschrijvingen in 2008 beïnvloed.)

Uit peilingen blijkt dat veel ondernemers wel in Haarlem willen starten maar tal van redenen hebben om hiervan af te zien. Vaak heeft dit te maken met het imago van de stad. Haarlem wordt niet beleefd als bedrijvenstad. Daarnaast doet de aantrekkingskracht van Amsterdam zich voelen. Maar het tekort aan geschikte vestingsmogelijkheden vormt wel het grootste probleem. Het ontbreekt in Haarlem aan kleinschalige en relatief betaalbare bedrijfspanden. Waar daarin is voorzien, blijkt dit aanbod in hoog tempo te zijn ingevuld.

Als specifieke aandachtsgroep richt de gemeente zich op de ICT en de creatieve Industrie (CI). Deze branches worden met het oog op de karakteristiek van de beroepsbevolking en de locatienmerken van de stad als kansrijk geschouwd. De positie van Haarlem binnen de metropool Amsterdam is daarbij een positief gegeven. Van de 5 banen in de CI zijn er 3 gevestigd in de Noordvleugel en van de ICT 1 op de 3. Hoewel Haarlem een bescheiden plaats inneemt, hebben we het over ruim 11.000 banen in CI (1 op de 5). Het aantal vestigingen in de CI is ruim 25 % van het totaal. In tegenstelling tot de andere gemeenten loopt het aantal banen in de ICT en de CI echter terug. Dit komt vooral voor rekening van de 50+ bedrijven. Waar de Haarlemse economie de laatste 10 jaar een groei ziet van 2,3 % per jaar, beperkt die van de ICT/CI zich tot 1%. Wel is er een groeiend aantal banen bij kleinere bedrijven (1-mans en 2 t/m 5) hoewel ook het aantal 1-mans bedrijven afneemt.

4 Inzet maatschappelijke organisaties en instellingen in de stad (Bijlage 1)

Naast de gemeente zetten tal van organisaties in de stad zich in voor startende en jonge ondernemers. Hoewel in de opzet van deze notitie een complete opsomming niet haalbaar is, toont bijlage (1) een overzicht van de voornaamste partijen met hun betrokkenheid en hun bijdrage. De gemeentelijke afdelingen die in meer of mindere mate op dit terrein actief zijn zoals Dienstverlening, SoZaWe en E&C zijn in dit overzicht buiten beschouwing gelaten. Diverse organisaties en instellingen zijn verenigd in samenwerkingsverbanden. Dit draagt bij aan betere afstemming tussen de deelnemende partijen, schept duidelijkheid over rollen en verantwoordelijkheden en draagt bij aan de efficiëntere afstemming van initiatieven en acties. Belangrijk zijn: het Platform Arbeidsmarkt Onderwijs (PAO) en de projecten “Nieuwe Energie op de Creatieve As” en “Kenniscantrum Ondernemerschap Westflank” in het kader van het EFRO (Europees fonds regionale ontwikkeling). Verder werkt de gemeente in diverse projecten samen met de diverse actoren en ondersteunt ze tal van initiatieven die door externe partijen zijn opgestart.

5 Doelstellingen en startersaanpak in hoofdlijnen

- *Met haar startersaanpak beoogt de gemeente het vestigingsmilieu voor starters en doorstarters te verbeteren en de voorwaarden te scheppen waardoor meer ondernemers hun bedrijf starten en zich in de stad vestigen en jongen bedrijven zich kunnen handhaven en doorontwikkelen.*
- *Met de toename van het aantal starters en de betere overlevingskansen voor de jonge bedrijven streeft de gemeente naar groei van de werkgelegenheid, nieuwe impulsen voor vernieuwing en innovatie en een duurzame versterking van de leefbaarheid in de wijken.*

Om deze doelen te bereiken, richt de gemeente zich op 3 thema's (speerpunten economische agenda: "gemeentelijke dienstverlening op orde", "starters op weg" en "ruimte voor starters"). In het volgend overzicht zijn deze thema's nader uitgewerkt.

1. Optimaliseren van de dienstverlening
 - Doorontwikkeling gemeentelijk bedrijvenloket (incl. digitaal loket)
 - Organisatie accountmanagement
 - Stroomlijning informatievoorziening
 - Betere interne gemeentelijke afstemming
2. Stimuleren en begeleiden
 - Campagne NieuwHaarlem (Netwerk, communicatie, acquisitie)
 - Samenwerking binnen PAO
 - Subsidietrajecten (EFRO-projecten, Zomerzone, Pieken in de Delta)
 - Microfinanciering, borgstellingscredieten, ondersteuning vanuit de BBZ
 - Ondersteuning van initiatieven in de stad
 - Nw. Bedr. Amsterdam, Groeilink, starterswedstrijd de Haarlemse Start
3. Bedrijfshuisvesting
 - Commercieel en niet-commercieel
 - Tijdelijk en voor onbepaalde tijd
 - Spreiding over de stad (wijkvoorzieningen)

6 Programma's en projecten (overzicht bijlage 2)

De belangrijkste programma's en projecten die momenteel lopen of binnenkort van start gaan, zijn beschreven. Bij elk onderdeel zijn met het oog op uitvoering en output de aandachts- en actiepunten geformuleerd. De doorontwikkeling van de gemeentelijke dienstverlening, voor zover die niet is ingebed in de diverse samenwerkingsverbanden is in dit overzicht buiten beschouwing gelaten.

A. NieuwHaarlem

In 2008 is gestart met de campagne NieuwHaarlem. Deze campagne belicht de innovatieve kracht en de veelzijdigheid van het Haarlemse bedrijfsleven. NieuwHaarlem streeft ernaar de economische potenties en de positieve vestigingsfactoren onder de aandacht te brengen en de stad te positioneren als economisch krachtige kern binnen de metropool Amsterdam. Als onderdeel van de campagne is een eerste werkatelier georganiseerd, met als thema: bedrijfsverzamelgebouwen en broedplaatsen. De conclusies zijn vertaald in uitvoeringspunten en toezeggingen van de burgemeester. Een eerste stap is gezet met de realisering van de site hetisvastgoed.nl/haarlem. Hierin worden vraag en aanbod van bedrijfstvastgoed in beeld gebracht waarbij vooral de kleine eenheden onder de aandacht komen.

- De keten van ruimtevragers in beeld brengen (schoolverlaters, midlife-starters, gevestigde ZZP'ers, kunstenaars). Hierop worden de concepten en profielen van bedrijfsverzamelgebouwen afgestemd.
- Vraaggericht aanbod creëren in overleg met partners zoals ontwikkelaars en corporaties.
- Ontsluiten van informatie voor starters op een website in samenwerking met makelaars en ontwikkelaars. Splitten in vraag naar en aanbod van huisvesting. Dit, samen met de overige ondersteunende organisaties, aanvullen met informatie over de dienstverlening richting startende ondernemers (zoals microfinanciering, startersfonds, kennisoverdracht etc.) Inmiddels is de site "hetisvastgoed.nl/Haarlem" operationeel.
- Aanbieden van accountmanagement voor de starters, onder meer in de creatieve industrie.
- De ondernemers die via de enquête specifieke huisvestingswensen kenbaar hebben gemaakt, zullen daarover individueel door de gemeente worden benaderd.

Het derde werkatelier richtte zich op de creatieve industrie. Onder leiding van Joost Karhof werd voor ruim 100 jonge creatieve ondernemers en vertegenwoordigers uit het culturele veld de vraag aan de orde gesteld hoe de creatieve industrie in Haarlem kan worden versterkt. De netwerkfunctie van dit werkatelier werd door de ondernemers als zeer positief ervaren. De uitkomsten van dit werkatelier worden meegenomen in de uitwerking van het EFRO-project "Nieuwe Energie op de Creatieve As".

Accenten/acties: A1 Uitvoering toezeggingen werkatelier Broedplaatsen
A2 Voortzetting organisatie nieuwe werkateliers
A3 Verdere uitwerking en operationaliseren website NieuwHaarlem

B en C: EFRO-programma's/projecten ("NieuweEnergie op de Creatieve As" en "Kenniscentrum Ondernemerschap Westflank")

Door de gemeente zijn twee projectvoorstellen ingediend voor een bijdrage vanuit het EFRO. Daarbij werkt de gemeente samen met partners in de stad die behalve in de uitvoering ook financieel participeren. Ook de provincie en het ministerie EZ leveren een financiële bijdrage.

B. EFRO-programma "NieuweEnergie op de Creatieve AS".

Dit programma richt zich op de starters en doorstarters binnen de creatieve industrie. De subsidieaanvraag in het kader van het EFRO is inmiddels gehonoreerd en het project is opgestart.

Als probleemstelling is geformuleerd:

- benutten van de potenties in Haarlem zodat groei in economische waarde van de creatieve industrie gerealiseerd wordt,
- aansluiten van de Haarlemse regio met andere regio's in de metropool Amsterdam opdat de ontwikkeling van de creatieve industrie in de gehele metropool versterkt wordt.

Op basis van voorgaande probleemstelling is het doel om structurele voorzieningen te realiseren waarmee de creatieve industrie in Haarlem kan worden ondersteund. Ingezet wordt op de uitvoering van de volgende programmalijnen.

- Accenten/acties:**
- B1 Ontwikkelen netwerk zodat spelers uit het bedrijfsleven, onderwijs en onderzoek elkaar blijvend ontmoeten.**
 - B2 Stimuleren en ondersteunen economische bedrijvigheid en ondernemerschap op het gebied van de creatieve industrie.**
 - B3 Jonge mensen en onderwijs structureel in contact brengen met bedrijven en instellingen en vice versa.**
 - B4 Verdiepen en toepasbaar maken van kennis en kennisnetwerken.**
 - B5 Fysiek faciliteren van nieuwe initiatieven (huisvesting)**

C. EFRO-programma “Kenniscentrum Ondernemerschap Westflank”.

De subsidieaanvraag voor dit programma is in de eerste opzet afgewezen. De doelstelling luidde: “het bevorderen van ondernemerschap door het ontwikkelen van een sluitende keten tussen vraag en aanbod van ondersteuning in ondernemerschap en van duurzame samenwerking en kennisoverdracht tussen ondernemers, overheid, relevante kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en ondernemersorganisaties”. De volgende activiteiten waren daarbij benoemd.

- **Ontwikkelen Centrum Ondernemerschap waarin alle relevante partijen samenwerken.**
- **Stimuleren en ondersteunen ondernemerschap op wijkniveau**
- **Ontwikkelen en realiseren Ondernemersacademie gericht op uitstroom naar ondernemerschap.**
- **Ontwikkelen en realiseren van onderzoek naar ondernemerschap in het MKB (kennisontwikkeling).**
- **Ontwikkelen en realiseren Netwerk en website voor Ondernemerschap voor het MKB.**

De gemeente heeft de gelegenheid om een nieuwe aanvraag in te dienen en zal daarbij worden ondersteund door de provincie. De opzet is om de doelstelling zo veel mogelijk veilig te stellen.

D. Platform Arbeidsmarkt Onderwijs (PAO)

Het PAO is een regionaal platform waar organisaties op het gebied van arbeidsmarkt en onderwijs elkaar treffen (gemeente, KvK, MKB, VNO-NCW, UWV, Nova, InHolland). Het PAO richt zich ook op ondernemers en starters. Hiermee is een link gelegd tussen arbeidsmarkt en de economische structuur van de regio. Economisch gezien is het stimuleren en het faciliteren van zelfstandige arbeid en ondernemerschap een antwoord op vergrijzing en arbeidsschaarste. Ondernemerschap en de toename van ZZP-ers geeft de economie weerstandsvermogen en flexibiliteit. In het PAO wordt bekeken hoe starters beter ondersteund kunnen worden. Het platform is ook aanspreekpunt voor startersinitiatieven en legt verbindingen met onderwijs en werkgevers om zo het ondernemerschap te stimuleren.

E. Zomerzone

De Zomerzone omvat de Slachthuisbuurt, Parkwijk, de Oude en Nieuwe Amsterdamse Buurt en de Zuiderpolder. In de Zomerzone zijn 793 ondernemingen ingeschreven bij de KvK, waarvan 502 ZZP-ers. Daarvan zijn 148 geregistreerd als creatief ondernemer. 13 bedrijven maken gebruik van de BBZ-regeling. De inkomensontwikkeling en de arbeidsparticipatie lopen achter bij het Haarlemse gemiddelde. Mede met het oog hierop is de Zomerzone voorgedragen als preventiewijk (40+ wijken) bij het ministerie WWI en is een bijdrage ontvangen. De ideeën richten zich onder meer op de realisering van een fysiek steunpunt waar ondernemers terecht kunnen voor informatie en ondersteuning (uitvoering BBZ-regeling, Microkredieten enz.). Daarnaast streven we naar van een goed functionerend ondernemersnetwerk. Het idee is om de Zomerzone te benutten als één van de eerste wijken waarbinnen de aanpak in het kader van de EFRO-projecten kan worden geëffectueerd.

F. Ondernemerswedstrijden voor starters.

In Haarlem lopen twee projecten waarbij d.m.v. van een wedstrijd startend ondernemerschap wordt ondersteund en publicitair op de kaart wordt gezet.

- **Haarlemse Start**, wedstrijd voor net gestarte ondernemers, georganiseerd door de KvK, diverse bedrijven, Haarlems Dagblad en de Gemeente. Voornaamste doel: de beginnende ondernemers een zetje in de rug geven, ze te ondersteunen bij hun bedrijfsplan en in algemene zin, startend ondernemerschap onder de aandacht van het brede publiek te brengen.

- Harlem Inc., georganiseerd door (Young) MKB Haarlem, Hogeschool INHolland, NOVA College, Pré Wonen en diverse bedrijven. Doel is potentiële starters te helpen hun ideeën om te zetten in een onderneming. De winnaar ontvangt adviesondersteuning, een coach, korting op diensten en op een bedrijfspand incl. € 2.500 voor de inrichting. Met de wedstrijd wordt tevens beoogd dynamiek naar de wijken te brengen en zo de lokale economie te prikkelen.

Accenten/acties: F1 Stimuleren van potentiële starters om hun plannen tot uitvoering te brengen
 F2 Imago-campagne, promoten van nieuw (zelfstandig) ondernemerschap
 F3 Simuleren van ondernemerschap in de wijken (wijkeconomie)

G. Bedrijfsverzamelgebouwen (BVG).

Het aanbieden van betaalbare en passende huisvesting is voor (door)startende bedrijven van essentiële betekenis. Daarbij spelen een aantal factoren die bepalend zijn voor het succes.

- Kleine bedrijfsunits, afgestemd op de beperkte ruimtebehoefte bij de start: Exact passend aanbod beperkt in absolute zin de huurlasten.
- Kortlopende huurtermijnen: beperkt de risico's en speelt in op mogelijke doorgroei.
- Collectieve voorzieningen waardoor de overheadlasten laag blijven.
- Locaties afgestemd op de doelgroepen (creatieve bedrijven in omgeving centrum, meer industriële bedrijven in de Waarderpolder, kunstenaars o.m. in de wijken enz.).
- Realiseren van zowel duurzame als tijdelijke BVG's van belang (mede met het oog op bestrijding ongewenste leegstand en de te realiseren lage huurniveau's).

Het huurniveau is minder van belang dan de afstemming op de doorgaans bescheiden ruimtebehoefte. Vanwege de wens om in de startfase van de bedrijven de kosten laag te houden, is het streven erop gericht BVG's te realiseren die tegen relatief lage huurwaarden kunnen worden geëxploiteerd. Dat betekent dat de focus zich vooral richt op oude, leegstaande kantoor- en bedrijfspanden. Deze zijn soms voor korte periodes voor dit doel in te zetten. In diverse programma's die tot uitvoering komen (EFRO-projecten, Zomerzone) is de realisatie van (tijdelijke) BVG's een belangrijke opgave. Daarbij spelen de partners binnen de samenwerkingsverbanden (corporaties, ontwikkelaars) een rol. De laatste jaren zijn reeds een aantal succesvolle BVG's gerealiseerd. Met deze successen en de snelle invulling van het aanbod is aangetoond dat de vraag is naar dergelijke voorzieningen groot is. Gebleken is dat de exploitatie, ook voor commerciële marktpartijen, haalbaar kan zijn. Dit geldt in belangrijke mate voor de verouderde panden die al dan niet tijdelijk voor dat doel kunnen worden ingericht. Het volgende staatje geeft een overzicht van gerealiseerde en toekomstige BVG's:

Bedrijfsverzamelgebouw	Gerealiseerd	plan	Locatie	Tijdel.	Duurz.	Opp. m ²	Prijsniv.
Nieuwe Energie (Creatieve industr.)		X	Waarderpolder		X	2.400	Hoog
Crown Business (Hoofdzak: Zakel.dienstverl)	X		Waarderpolder		X	6.000	Hoog
Tuch Downcenter (Voornl. AWWN) Gevestigde ZZP'ers	X		H.lem Zuid (West. Randweg)	X (3 jr)		3.000	Middel
Spaarneboog	X		Haarlem Noord		X	Ca. 1.000	Middel
INOG/Rode Baronnen (kleine bedrijven)	X		Waarderpolder		X	6.000	Laag
Vrml Greinerschool (kunstenaars, creatieve industr.)	X		Rozenprieel		X	2.400	Middel en laag
Brinkmanpassage (Startende ondernemers)		X	Centrum	X		Ca. 2.000	Laag
Vrml Postkantoor (starters, creatieve industrie)	X		Centrum	X (2 jr)		1.200	Laag
Vrml. Belastingkantoor (kunstenaars, jonge kleine bedr.)	X		Schalkwijk	X		6.000	Laag
Voornl ARBO-gebouw (Starters, creatieve industrie)		X	Waarderpolder		X	1.600	Laag
Harlem Legacy (generaal de la Reystraat) Creatieve starters.	X		Haarlem Noord			1.100	Zeer laag

- Accenten/acties:**
- G1 stimuleren van samenwerking met marktpartijen ten einde de mogelijkheden voor (al dan niet tijdelijke) BVG's in beeld te brengen en tot uitvoering te brengen,**
 - G2 realiseren tijdelijke BVG's in leegstaande gebouwen voor diverse doelgroepen, zowel in de Waarderpolder als in de wijken.**
 - G3 realiseren duurzaam BVG / incubator creatieve industrie in het centrum**
 - G4 ondersteunen en adviseren van starters bij hun huisvestingsbehoefte.**
 - G5 website waar vraag en aanbod bedrijfsvoorkeuren in beeld wordt gebracht.**

7 Conclusie en gemeentelijke prioriteiten.

Buiten de gemeente houden tal van organisaties zich bezig met de dienstverlening aan startende ondernemers. De gemeentelijke inspanning ligt vooral op het goed organiseren van de eigen dienstverlening. Het (bedrijven)loket, accountmanagement, de stroomlijning van de informatie, betere interne afstemming, regulering en kostenbeperking voor het bedrijfsleven zijn belangrijke aandachtspunten. Hiervoor zijn diverse verbetertrajecten in gang gezet. Maar de inzet van de gemeente reikt verder. Ondanks de beperkte invloed bij de ontwikkeling van het bedrijfsleven kan de gemeente bij initiatieven en activiteiten toch een rol spelen. Soms heeft de gemeente daarbij een centrale positie, vooral als het gaat om bepaalde ondersteunende regelingen voor het bedrijfsleven (BBZ, microkredieten enz.) en de subsidietrajecten vanuit de overheid (Pieken in de Delta, EFRO). Maar het zwaartepunt bij veel activiteiten ligt bij de diverse organisaties die op de specifieke onderdelen betrokken zijn en vooral bij het georganiseerd bedrijfsleven zelf. Dit komt ook tot uiting bij de samenwerking en de netwerkinitiatieven die tot stand zijn gekomen (EFRO-programma's, PAO, Netwerk 023, Young-MKB enz.).

In de kadernota 2009 en meerjarenraming tot 2014 is € 500.000,= vrijgemaakt voor de ontwikkeling van de lokale economie. In het volgend overzicht zijn de prioriteiten voor de gemeentelijke inzet, in relatie tot het thema van deze informatienota, voor de eerstkomende jaren geformuleerd met daaraan gekoppeld na te streven outputresultaten. Daarbij wordt opgemerkt dat de dynamiek binnen de lokale en regionale economie groot is, wat aanleiding kan zijn voor nieuwe initiatieven en van de herijking van de prioriteiten.

- **Doorontwikkeling van de gemeentelijke, economische dienstverlening.**
Smart: tevredenheid ondernemers: handhaven van de score 6,5 (OPH / banchmark ministerie EZ)
- **Uitvoering aan Campagne NieuwHaarlem en de acties die eruit voortkomen.**
Smart: jaarlijks 3 werkateliers organiseren rond lokale economische thema's met concrete uitvoeringspunten. Minimaal deelnemersaantal 100 per bijeenkomst.
- **Extra aandacht voor (uitvoering geven aan) de diverse overheidsmaatregelen zoals de programma's BBZ-regeling en de regeling voor microkredieten.**
- **Uitvoering subsidietrajecten in samenwerking met organisaties en bedrijfsleven (EFRO-projecten, Zomerzone).**
Smart: realiseren doelen zoals ze zijn vastgelegd in de betreffende programma's
- **Verkennen en opstarten nieuwe subsidiemogelijkheden ter stimulering van jong-ondernemerschap.**
- **Stimuleren samenwerking in de stad ter stimulering van jong ondernemerschap en het ondersteunen netwerkinitiatieven.**
Smart: handhaven minimaal 1 netwerk voor jonge ondernemers en 2 op te starten lokale en/of branche-gerichte netwerken.
- **Initiëren en ondersteunen nieuwe huisvestingsmogelijkheden voor jonge bedrijven.**
Smart: conform economische agenda: tot 2013 realiseren 5.000 m² aan nieuwe duurzame en tijdelijke bedrijfsverzamelgebouwen.

Bijlage 1: Overzicht organisaties die een rol spelen bij nieuw ondernemerschap.

Organisatie	Maatschappelijke Rol	Activiteiten	Selectie van projecten en programma's
KvK	Handelsregister, voorlichting, advisering	- Startersadviesen - Cursussen - Onderzoek	- advisering en informatie - wijkeconomie Schalkwijk - deelname EFRO-projecten, - deelname PAO - deelname Haarlemse Start
MKB	Belangenorganisatie voor aangesloten MKB-bedrijven	- vertegenwoordigd MKB - uitvoeren projecten	- Belangenbehartiging - projecten (bvg's, kennis) - deelname EFRO-projecten - deelname PAO
UWV/CWI WERKbedrijf	Uitvoeringsorganisatie werk en inkomen, uitkeringsinstantie	- arbeidsmarktbemiddel. - advisering	- deelname PAO - deelname EFROprojecten
IKH / (platform NieuwHaarlem)	Belangenorganisatie voor bedrijfsleven (Waarderpolder)	- vertegenwoordiging - uitvoeren projecten	- vertegenwoordiging bedrijven - deelname EFRO-projecten
Corporaties	Woningbeleid en beheer, stimuleren leefbaarheid	- projecten in kader van wijkeconomie	- bedrijfshuisvesting (BVG's) - stimuleren wijkeconomie - deelname EFRO-projecten
Syntens	Kennis- en adviesorganisatie innovatieontwikkeling	- Innovatieprojecten - bedrijfsadvisering	- deelname in EFRO-projecten
InHolland NOVA-	HBO en MBO opleidingen	- Opleidingstrajecten - Kennisdeling met bedrijfsleven	- leer/werkbedrijven - kennisuitwisseling (O3) - deelname EFRO-proj. / PAO
Immovator	Netwerkorganisatie, versterken crossmediasector	- Uitvoering projecten - Onderhouden netwerk - Crossmediamonitor	- organisatie leerbedrijf Gr8 - organisatie Breednet - deelname EFRO-projecten
Nieuwe Bedr. Amsterdam	Ondersteuning innovatie jonge bedrijven	- Advies en bemiddeling	projectopdracht gemeente
Groeilink	Adviesbureau voor bedrijven	- Onderst. Snelle groeiers - Netwerk	Projectopdracht gemeente
PAO	Platform Arbeidsmark. Onderwijs	Afstemming beleid en projecten binnen regio	Programma in opdracht van de RES-gemeenten in de regio
RBO/Startpunt Stew	Bureaus voor ondernemers advisering	Starters (begeleiding en cursussen)	cursusprogramma o.m. voor starters vanuit de uitkering
IMK	Ondersteuning en advisering voor ondernemers	Begeleiding en coaching	Bijv. toetsing en coaching in het kader van de BBZ
Bedrijven, zoals Banken, H.lems Dagblad enz	Maatschappelijk verantwoord ondernemen (sponsoring)	Sponsoring, maatschappelijke inzet	Sponsoring, en bijdrage diverse projecten en activiteiten

Bijlage 2: Belangrijke Programma's en projecten, overzicht aandachtspunten en acties

Programma's / projecten	Accenten (aandachtspunten) en acties	
NieuwHaarlem	A1	Toezeggingen uit werkateliers Broedplaatsen en Creatieve Industrie.
	A2	Organisatie nieuwe werkateliers.
	A3	Operationaliseren website NieuwHaarlem
Nieuwe Energie op de Creatieve As	B1	Ontwikkelen netwerk voor bedrijfsleven, onderwijs en onderzoek
	B2	Stimuleren/ondersteunen economische bedrijvigheid en ondernemerschap t.b.v. de creatieve industrie.
	B3	Jonge mensen en onderwijsstructureel in contact laten komen met bedrijven en instellingen en vice versa.
	B4	Verdiepen en toepasbaar maken van kennis en kennisnetwerken.
	B5	Fysiek faciliteren nieuwe initiatieven (w.o. huisvesting).
Kenniscentrum Ondernemerschap Westflank	C	Nog nader vast te stellen. Maar de intentie richt zich op: = Ondersteunen starters en doorstarters in zakelijke dienstverlening en creatieve bedrijvigheid = Kennisontwikkeling, netwerkverbanden, informatieoverdracht
Platform Arbeidsmarkt Onderwijs (PAO)	D	In relatie tot het thema van deze notitie, geen specifieke acties.
Zomerzone	E	= Concrete vestiging van een ondernemerssteunpunt in de wijk. = Organiseren (simuleren) netwerken en ondersteunende website.
Starterswedstrijden	F1	Stimuleren potentiële starters om plannen tot uitvoering te brengen.
	F2	Imagocampagne, promoten van nieuw ondernemerschap
	F3	Stimuleren van ondernemerschap in de wijken (wijkeconomie)
Bedrijfsverzamelgebouwen	G1	Stimuleren samenwerking met marktpartijen om de mogelijkheden voor BVG's in beeld te brengen en tot uitvoering te brengen.
	G2	Realiseren tijdelijke BVG's in oude leegstaande gebouwen, zowel in de Waarderpolder als in de wijken, t.b.v. de diverse doelgroepen.
	G3	Realiseren van een duurzaam BVG/incubator voor creatieve industrie in het Centrum.
	G4	Ondersteunen/adviseren van starters bij hun huisvesting
	G5	Realiseren van een website waarbij vraag en aanbod van bedrijfs-onroerendgoed systematisch in beeld wordt gebracht.